

PTÁČEK POD POSTELÍ

„... a pak tu máme ještě Martinu v pokoji číslo čtyři,“ říká mi, „ale ta už je v posledních fázích nemoci a selhávají jí tělesné funkce. Už ani nevidí a navštívit ji bude asi zbytečné.“

Mluvím se sloužícím doktorem na dětském onkologickém oddělení. Získávám informace o pacientech před začátkem návštěvy. Jsme v jeho maličké kanceláři hned u chodby na jednotce intenzivní péče.

Přikývnu a podívám se na tašku s kostýmem, kterou držím v ruce. „Nevadilo by vám, kdybych ji přeci jen zkusil navštívit?“ ptám se a znovu zdvihám oči, abych se potkal s jeho pohledem.

„Vůbec ne, jen to zkuste,“ říká klidně. V jeho hlase není ani stopa po nedůvěře. Práci Zdravotního klauna zná a respektuje.

Převlékám se do kostýmu a začínám návštěvu – pokoj číslo 4 si nechávám na konec. Čtyřka je uprostřed chodby, takže během návštěvy několikrát projdu kolem. Přemýšlím, co pro Martinu udělat, a nakonec se rozhoduji, že když nevidí, založím svou návštěvu na zvuku. To nebude problém. Nevidomé pacienty jsem předtím navštívil už mnohokrát.

Uplynulo několik hodin a návštěva je téměř u konce. Stojím před Martininými dveřmi a jemně klepu. Bez odezvy. Pootevřu dveře a nahlížím dovnitř. Ptám se: „Smím dál?“

Martinina maminka sedí na židli vedle postele, prsty jí nervózně hrají, je očividně rozrušená. Martina, devítiletá, hubená, křehká dívka bez vlasů leží v posteli na zádech a slepě zírá do stropu.

„Ano,“ zamumlá její matka a rychle se na mě podívá. Kruhy pod očima prozrazují, že dlouho nespala. Probděla spoustu času u lůžka bez sebemenší naděje. Její dcera umírá.

Zdravím Martinu, představuji se svým klaunským hlasem a hned začínám s pískáním, které napodobuje pípaní malého ptáčka. „Ale, copak to je?“ ptám se a ta otázka patří Martině. „Ty máš pod postelí ptáčka?“

Martina se usměje. Její matka se na mě překvapeně podívá.

Nepochybuji, že ač nevidomá, dokáže Martina podle zvuku uhádnout můj pohyb, a tak se ohýbám a sahám pod postel. Přitom zatleskám prsty jedné ruky o dlaň té druhé.

„Mám ho!“ volám. „Chceš si ho poslechnout?“

Martina se znovu usmívá, a aby potvrdila svůj zájem, dodává: „Mhm.“ Oba víme, že je to hra. Myslím, že z celého pokoje je nejvíc překvapená Martinina maminka, která pořád ještě nechápe, co se vlastně děje. Musí pro ni být těžké vymanit se ze sklíčenosti, dorážející ze všech stran. Říkám si, že pro Martinu je naopak osvěžující a zábavné moci být zase normálním dítětem, které si hraje.

Přikládám dlaně svírající „ptáčka“ k Martinině uchu a skláním se až k ní, abych přidal zapípání. Martinin úsměv je teď ještě větší. Maminčino překvapení střídá úžas.

„Co s ním mám udělat?“ ptám se Martiny a řeč je samozřejmě o imaginárním ptáčkovi v mých dlaních. „Pustit ho z okna?“ Pauza na reakci. „Možná bych ti ho měl prostě vrátit pod postel, abys tu měla kamaráda...“ Je to otázka, na kterou Martina odpoví souhlasně a zahihňá se.

Zahraji vracení ptáčka zpátky pod postel a přidám ještě trochu ptačího zpěvu na závěr té naší hry. Beru do rukou ukulele a pouštím se do písničky o ptáčkovi, který bydlí pod postelí, a zapojuji do textu Martinino jméno, aby byla písnička patřičně aktuální.

Teď už se Martina směje nahlas a její maminka se usmívá. Ukončím písničku, ale pokračuji v hudbě, rozloučím se a pomalu se sunu ze dveří. Martinina maminka mi je v patách, děkuje a snaží se mi dát peníze – jenže ten smích, který si odnáším z jejich pokoje, je něco, co si za žádné peníze nekoupím. Když peníze odmítnu, bere mě maminka za ruku a několikrát mi děkuje. Sám nevím, jestli ta návštěva byla pro Martinu nebo spíš pro její maminku. Nejspíš pro obě.

Dva týdny nato se vracím do té samé nemocnice a zrovna se chystám na další návštěvu, když v chodbě narazím na známého doktora. „Vzpomínáte si na Martinu ze čtyřky?“ ptá se. Vzpomíná-

nám a s hrůzou čekám, že teď uslyším, co jsem už slyšel tolikrát. Na tohle si, stejně jako lékaři a sestřičky, nikdy nezvyknu. Mladícké životy, nucené podstoupit trýzeň nemoci, proti které bojují s důstojností a neokázale po celý průběh léčby, která postupně vyčerpává všechny možnosti a všechnu pacientovu energii, jen aby svůj boj nakonec prohráli. Ta marnost, ta ztráta snů a možností. Těžko si představit něco smutnějšího.

„Po vaší návštěvě,“ říká mi, „se Martina zlepšila – byl to obrat o 180 stupňů. Vrátil se jí zrak a všechny ostatní tělesné funkce a poslali jsme ji domů!“

Můj mozek je jako na horské dráze. Martina neumřela. Je jednou z těch, kteří se z toho dostali. Poslali ji domů. Má šanci na dlouhý a bohatý život. Cítím v očích slzy.

Vím, že lékaři tomu říkají spontánní remise. Mně to ale připadá spíš jako malý zázrak a až si dneska večer lehnu do postele a budu koukat do stropu, uslyším, jak si pod mou postelí prozpěvují ptáci.

